

Ve Velké Británii se nemohou dohodnout: Třídít, nebo netřídít?

Ve Spojeném království soupeří rozdílné pohledy na budoucí vývoj svozu odpadu. Klíčem je samozřejmě kvalitní výrobek z recyklátu, ale debatuje se o způsobu, jak této kvality dosáhnout. Zdá se, že otázka zní: Má odpad třídít obyvatel, nebo zpracovatel? Pro časopis Packaging sestavila a přeložila ze zahraničních serverů Ing. Olga Frídlová.

Angličanům se do třídění příliš nechce

Podle čísel britského ministerstva pro životní prostředí, potravinářství a záležitosti venkova se v roce 2007 objem skla vráceného k recyklaci propadl o více než 56 000 t. I když produkce vzrostla o více než 46 000 t nad stejné období roku 2006, k přetavení se vrátilo jen 696 tisíc t. Pokud by se vrátilo k výrobcům obalů všechno, ušetřilo by to 13 500 t CO₂, zredukovalo objem potřebných surovin a energie.

„Příčinou je nárůst smíšeného sběru, kdy se sklo – číré i barevné – svezí spolu s papírem, plasty a kovy a namele na rozměry posypové drti, takže je nevhodné pro výrobu nových obalů.“

Hodí se jen pro využití nižšího řádu, z něž není žádný prospěch pro uhlíkovou stopu,” říká Alice Robertsová, konzultantka Local Government Association. Myslí si, že místní samosprávy přecházejí na smíšený sběr, protože čelí vyšším poplatkům za skládkování a cíle recyklace jsou stanoveny v tunách: „Aby ubylo odpadků vyvážených na skládky, místní úřady musí usnadnit domácnostem recyklaci. To znamená, že ne všechno, co se svezí, je vždy špičkové kvality.“

Výrobcům by se třídění líbilo, ale...

Konfederace výrobců British Glass volá po větší separaci komunálního odpadu,

ale pro samosprávy je příliš drahé třídít sebrané sklo – pomohl by sponzorský příspěvek od výrobců. A protože se častěji nabízí svoz tříděného odpadu, ubývá kontejnerů na láhve. Těch by bylo potřeba mnohem víc, aby služba nebyla prodělečná.

British Glass tvrdí, že smíšený sběr použitých obalů nutí výrobce skla hledat v zahraničí kvalitnější vsázku. V roce 2008 proměnily britské sklářské firmy 662 tisíc t použitých nádob na nové, ale manažerka Rebecca Cockingová říká, že kvůli nízké kvalitě materiálu se 64 tisíc tun muselo získat z ciziny. Většina sice pochází z Irska a kontinentální Evropy, přesto smíšený sběr ovlivňuje objem použitelného materiálu: „Většina skla (ze smíšeného sběru) byla rozdrcena tak, že i když bylo dostatečně čisté, nedalo se opticky vytřídít. Čím méně dostupného materiálu z recyklace, tím více panenského materiálu musíme použít nebo se uchýlit k importu.“ Zbytek z 1,6 mil. t obalového skla, které se v Británii vloni recyklovalo, bylo vyvezeno nebo použito do laminátů a kompozitů. British

Glass chápe místní úřady, které investovaly do recyklačních zařízení, ale vláda by měla výrazněji určovat národní politiku: „*Zdá se, že není chuť tlačit místní samosprávy určitým směrem,*“ říká Cockingová a navrhuje větší využití kontejnerů na skleněné lahve nebo dohled nad tím, aby se materiál při svozu nelisoval tak nadrobno jako teď: „*Pokud je odpad nadrcen na 10 mm kousky, je nesnadné rozpoznat sklo od keramiky. 15 až 20mm nám dává větší šanci ho roztřídit.*“

Všechno na jednu hromadu?

Recyklační firma Greenstar obhájí smíšený sběr, protože tím vzrůstá objem recyklovaného materiálu. Její generální ředitel Ian Wakelin zdůraznil, že pět samospráv (Walsall, Stratford nad Avonou, Blackburn plus Darwen Borough, South Oxfordshire a London Borough of Waltham Forest) přešlo z třídění na smíšený sběr a přitom vykazaly nárůst tonáže materiálů určených k recyklaci: „*Greenstar sbírá materiál k recyklaci z cca 1,2 mil. domů, z nichž mnohé přešly z tříděného na smíšený systém. Průměrné vylepšení o 78 % je velkolepá hodnota.*“ Podle Greenstaru je smíšený sběr pro domácnosti jednodušší a mnohem účinnější i bezpečnější pro posádky popelářských vozů. I když zpracovatelé odmítnou přijmout větší díl materiálů, podle Wakelina je to u vyšších objemů přijatelný obchod: „*Pokud kontrola odhalí opakovanou kontaminaci, můžeme upozornit místní samosprávu a pomoci jí zpřísnit podmínky sběru, aby se zvedla kvalita.*“

Wakelinovy názory jsou ozvěnou názorů zástupce ředitele Veolia Environmental Services17 v Londýně Paula Levetta, který poskytl Simeonu Goldsteinovi z Packaging News exkluzivní rozhovor. Levett je zapálený obhájce smíšeného svozu a následného třídění v zařízeních k tomu určených (MRF) jako nejlepšího způsobu, jak v Británii pozvednout recyklaci a dostat vyšší výnosy. I když se odpad v určitých obdobích hromadí a mění se jeho složení (např. kolem Vánoc), je prý smíšený sběr nejefektivnější způsob, jak splnit evropský cíl recyklovat 50 % odpadu do konce roku 2010 (Británie nyní recykluje kolem 34 %), protože je to pro spotřebitele

snazší. Je matoucí konfrontovat domácnosti se sedmi různobarevnými kontejnery (v Británii je označují následovně: modrá/papír, zelená/zelený odpad, hnědá/dřevo, žlutá/textil, červená/plasty, šedá/kovy, šedozelená/sklo). A taky je otázka, co se stane s kontejnerem, který se má vyvézt v pátek, ale je plný už v úterý. Při smíšeném sběru je potřeba jeden kontejner na recyklovatelné materiály a druhý na vše ostatní. Existuje i zdravotní a bezpečnostní riziko pro pracovníky svozu – velké kontejnery znamenají méně časté přecházení ulice a nádoby na kolečkách nepotřebují zvedání, postará se o ně nákladák. Jedním z nejvíc matoucích typů obalů jsou všemožné plasty, což Levett považuje za další argument ve prospěch smíšeného sběru. Když se do nádoby může vhodit každý plastový obal od potravin, zvýší se výnos, což by mohlo zredukovat počet polymerů použitých na jediný obal, které je často nemožné ekonomicky oddělit. Zajisté to bude vyžadovat změny v MRF a načasování není nejlepší, protože ceny materiálů jsou nízké. Je nutné počkat, až se vzpamatují, což by se mělo stát letos, i když se pravděpodobně nevrátí na úroveň začátku roku 2008. Dalším možným vývojem může být zavedení třídící technologie na barevné sklo, i když za správnou cenu. „*Pokud je finanční hledisko dostatečně výmluvné, abychom šli ekologickou cestou, společností jako Veolia do technologie rády investují.*“ Barevná separace skla vyprodukuje kvalitní materiál pro zpracování – na tom se shodnou oba tábory. Levett předpokládá, že kvalita je tím důležitější, čím víc recyklace zvýší dodávku regenerovaného materiálu, takže si zákazníci mohou více vybírat. Přesto si myslí, že poptávku po třídění pohánějí spíš komerční faktory než kvalita. Smíšený svoz tíhne ke zpracování v MRF a k exportu. Kdyby neprocházel MRF, byl by levnějším vstupem např. pro papírny, které silně podporují tříděný sběr. Levett argumentuje, že věci by usnadnil vyšší stupeň standardizace svozu. Nelze uvěřit, že jsou potřeba stovky variant, i když asi nebude populární prosazovat celostátní normy do místní politiky. Velký výběr služeb znamená ztrátu příležitosti ke konsolidaci zpracování, zvláště pokud je krajská rada

zodpovědná za odpad mnoha okresních úřadů. Pokud to každý dělá jinak, nebude zpracování ekonomické a levné. Nemůžete postavit jediný zpracovatelský závod, když se liší vstupy.

Lepší třídění má menší výnos, ale vyšší kvalitu

„*Problém je, že smíšený sběr, jak je v současnosti prováděn, neprodukuje materiály vhodné kvality a silným argumentem je, jak se odpad v současnosti kupí,*“ říká Phil Hurst, mluvčí Campaign for Real Recycling (CRR). Cílem CRR je přesvědčit ústřední i místní vlády, že nejlepší je investovat do tříděného svozu, kdy odpad třídí sami obyvatelé. Bez ohledu na ekonomické zpomalení se trhy pro některé materiály drží dobře. Problém je s ocelí, ale další na tom nejsou špatně. Papírny pracují a mnoho se letos zase vzbudí. Ale chtějí určitou úroveň kvality, a když ji nedostanou, budou se poohlížet v cizině. CRR chce také rozptýlit obraz, že třídění vyžaduje mnoho různých nádob. Obvyklé jsou dvě. Hurst souhlasí s Levettem, že recyklace bude profitovat z větší standardizace, ale že výchozím bodem systému by měly být potřeby zpracovatele. Nuance, proč váš soused má jiný systém než vy, nepůsobí dobře na obecnou veřejnost a existují příležitosti ke sjednocení svozu.

Zatímco se zdá, že Británie se nadchla pro recyklaci, zařízením, jež získávají energii z odpadu, se dostává menší podpory, což Levett připisuje vlivu lidí spojených se spalovnami starými 40 až 50 let. Veolia chce zdůraznit, že současná regulace pro emise ze spaloven je pravděpodobně přísnější než v jiném srovnatelném sektoru. Pro odpad, který nelze recyklovat, dělají spalovny smysluplnou práci a velmi silný je i argument o zabezpečení energie. Ale je nepopulární, protože nikdo nechce žít blízko zařízení podobného druhu.

Poznámka

Veolia Environmental Services má uzavřeno kolem 180 smluv na recyklaci, sběr a čištění ulic po celém Spojeném království; také kompostárny a šest zařízení na proměnu odpadu v energii s celkovou kapacitou 1,4 mil. t ročně a zapojila se do založení recyklační továrny Closed Loop London v Dagenhamu.